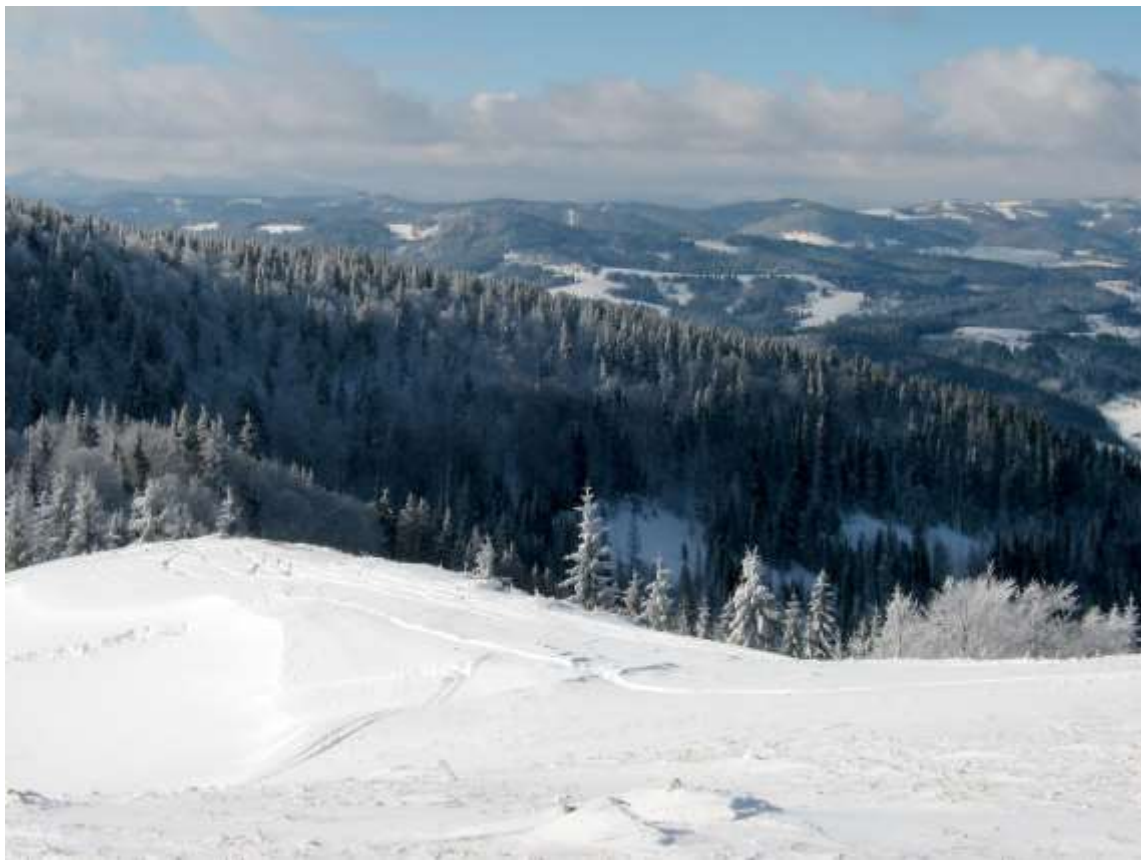

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого - 1 березня 2023 р., м. Харків)**

**Харків
2023**

<i>В. З. Мисько, Т. В. Недра</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВИХОВАНЦЯМИ ТУРИСТСЬКО-КРАСЗНАВЧОГО ТА ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО ВІДДІЛІВ ПЗО.....	84
<i>V. Vlasenko</i> THE ROLE OF FOREIGN LANGUAGES FOR THE CAREER IN TOURISME AND THE STUDENTS EXCHANGE PROGRAMS.....	92
<i>S. Tokar, Y. Yemelyanova</i> THE IMPORTANCE OF FOREIGN LANGUAGE SKILLS IN THE TOURISME SECTOR.....	97
<i>В. Д. Попов</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ.....	103
<i>Д. П. Демчук-Маригіна</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ LEARNING APPS ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В ШКОЛІ.....	110
<i>А. Е. Мікаїлов</i> ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ ШЛЯХОМ ЗАСВОЄННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	119
<i>Г-М. С. Колесник</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО ГУРТКА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	124
<i>Б. В. Голубничий, І. С. Красільник</i> ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ	128
<i>В. К. Бабич</i> ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	135
<i>О. В. Скорогод</i> СТРУКТУРА ТА СУЧАСНИЙ СТАН БРИТАНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	140
<i>С.І. Сімакова</i> СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	146
<i>Д.О. Грабчак</i> ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	152

УДК 378.147

*Світлана Ігорівна Сімакова,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри початкової і професійної освіти
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, м. Харків*

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сучасні освітні тенденції в Україні та світі сприяють зміні вимог, що висуваються до особистості сучасного фахівця. В умовах стрімкої технологізації суспільства затребуваними стають висококваліфіковані фахівці, які володіють не тільки широким спектром теоретичних знань, а разом із тим і практичними вміннями й навичками здійснення професійної діяльності, розвинутим креативним та критичним мисленням, що потребує усвідомленого здійснення самостійної навчальної роботи майбутніми фахівцями вже на етапі їх професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є предметом ґрунтовних наукових досліджень: Н. Бойко, В. Буряка, Н. Головка, В. Мерецького, І. Нагрибельної, Л. Орел, О. Тамаркіної, С. Хоменко, І. Хом'яка, С. Шарова та ін. Окремі аспекти організації самостійної роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва окреслено: А. Бондаренко, Л. Гаркушею, О. Горожанкіною, Ж. Карташовою, Т. Киченко, Ю. Мережко, Т. Пухальським та ін.

Попри наявність наукових робіт присвячених характеристиці сутності та специфіки організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, актуальним залишається визначення особливостей організації самостійної роботи під час професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва, що окреслює відповідну *мету* нашого дослідження, яка полягає у визначенні сутності та

змісту самостійної роботи в системі професійного самовдосконалення майбутніх фахівців музичного мистецтва.

Для з'ясування сутності поняття «самостійна робота» ми звернулися до аналізу психолого-педагогічних джерел. Так, у словниково-довідниковій літературі надаються такі визначення поняття «самостійна робота»:

– індивідуальна чи колективна навчальна діяльність; здійснюється без безпосереднього керівництва педагога [3].

– самокерована навчальна діяльність, у той час як види навчальної діяльності, керовані іншими (зазвичай викладачем) є прямою її протилежністю. Поряд із тим, обсяг самостійної роботи може бути різним та коливатися в широких межах від виконання короткострокового завдання до самостійного засвоєння цілого факультативного курсу [2, с. 167];

– метод навчання та самоосвіти, передумова дидактичних зв'язків різних методів між собою. В процесі самостійної роботи суб'єкти навчальної діяльності виступають у якості активних творчих особистостей, творців власної культури, ерудиції, готовності до майбутньої діяльності [4, с. 675];

Таким чином, аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що *самостійна робота у закладі вищої освіти* являє собою індивідуальну чи колективну самокеровану навчальну діяльність здобувачів вищої освіти, яка спрямована на забезпечення особистісного та професійного становлення майбутніх фахівців, має гнучкі змістові можливості та творчий характер виконання.

Відповідно до Закону України «Про Вищу освіту» самостійна робота є основною формою організації освітнього процесу у закладі вищої освіти поряд із навчальними заняттями, практичною підготовкою та контрольними заходами [1].

Аналіз положень про організацію самостійної роботи у закладах вищої освіти України, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців музичного мистецтва свідчить про те, що самостійна робота здобувачів вищої освіти під

час їх професійної підготовки спрямована на оволодіння комплексом професійних знань, умінь та навичок через самостійне опрацювання навчального матеріалу. Навчальний час відведений на самостійну роботу здобувачів вищої освіти складає не менше ніж $1/3$ та не більше ніж $2/3$ від загального обсягу навчального часу, який відведено на вивчення навчальної дисципліни. Основними завданнями здійснення самостійної роботи у закладі вищої освіти є: – самостійне оволодіння, систематизація, розширення набутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок; – формування самоосвітніх та пошуково-аналітичних умінь і навичок; – формування професійно-значущих якостей та властивостей особистості; – розвиток пізнавальної активності та самостійності; – розвиток навчальної мотивації, професійних та творчих інтересів, морально-духовних цінностей особистості; – формування потреби у неперервній самоосвіті та самовдосконаленні протягом життя; – розвиток організаційних умінь та навичок, умінь раціонального розподілу позааудиторного часу. Для самостійної роботи характерними є такі функції:

- 1) **Пізнавальна функція** характеризується самостійним опануванням здобувачами комплексом академічних знань з навчальних дисциплін;
- 2) **Самоосвітня функція** полягає у розвитку умінь і навичок самостійного здобуття професійних знань та творчого їх застосування у практичній діяльності;
- 3) **Прогностична функція** характеризується розвитком умінь із самооцінювання ходу виконання навчальних завдань та прогнозування можливостей отримання певних результатів;
- 4) **Коригувальна функція** утворена можливостями аналізувати та відповідним чином коригувати власну навчальну діяльність;
- 5) **Виховна функція** полягає у формуванні самостійності як провідної властивості особистості, яка забезпечує її становлення.

Детальний аналіз виокремлених науковцями форм самостійної роботи майбутніх фахівців музичного мистецтва в аспекті їх підготовки до різних видів музично-педагогічної діяльності дозволяє охарактеризувати їх ключові особливості. Так, самостійна робота майбутніх фахівців музичного мистецтва в

процесі виконавської підготовки передбачає: 1) вивчення біографічної та довідникової літератури з метою визначення жанрових та стильових особливостей музичних творів; 2) здійснення художньо-педагогічного та виконавського аналізу музичних творів; 3) попереднє ознайомлення з музичними творами, що охоплює роботу без інструмента (зорове ознайомлення з нотним текстом, візуальний аналіз особливостей музичної форми, фактури твору тощо; прослуховування музичного твору в аудіо або відеозаписі з подальшим аналізом виконавських інтерпретацій з метою визначення особливостей емоційно-образної сфери музичного твору) та за інструментом (читання нотного тексту з аркушу, його цілісне виконання без урахування технічних помилок та труднощів); 4) детальна робота над розучуванням кожного фрагменту музичних творів через пропрацювання елементів фактури, охоплення ритмічної структури музичного твору та її окремих елементів, роботу над фразуванням, опрацювання засобів музичної виразності, роботу над технічним втіленням художніх засобів, опрацювання педалізації, визначення відповідної аплікатури при виконанні інструментальних творів тощо; 4) робота над виконавським втіленням музичних творів, що передбачає створення власної виконавської інтерпретації музичного твору, яка полягає у втіленні особистісного тлумачення динамічних, артикуляційних та інших технічних засобів та поряд із тим, індивідуальне трактування художньо-образної сфери музичного твору; 5) самостійне опрацювання виконавського репертуару (розширення виконавського репертуару шляхом вивчення додаткових музичних творів, в тому числі, шкільного репертуару); 6) імпровізаційна діяльність (створення музичних творів під час їх виконання, без попередньої підготовки); 7) композиторська діяльність (створення власних музичних творів); 8) участь у концертах та творчих заходах (відвідування та безпосередня участь у концертах, різноманітних творчих та музично-просвітницьких заходах).

В аспекті професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва на нашу думку, доцільно виокремити такі види

самостійної роботи: 1) здійснення самостійної роботи під час лекційних, семінарських, практичних, індивідуальних занять, консультацій (складання опорних чи розгорнутих конспектів, розробка таблиць та схем, доповнення прослуханої лекції, виконання творчих завдань, складання термінологічних словників, написання контрольних робіт, опрацювання психолого-педагогічних та історичних джерел тощо); 2) підготовка до лекційних, семінарських, практичних чи індивідуальних занять (підготовка повідомлень, доповідей, мультимедійних презентацій, наочностей, написання анотацій, відгуків, складання конспектів, розробка сценаріїв виховних заходів тощо); 3) здійснення дослідницької самостійної роботи (участь у наукових гуртках, наукових конференціях, форумах, круглих столах, конкурсах наукових робіт, написання наукових тез, статей, розробка дослідницьких проєктів, підготовка рефератів, курсових, дипломних робіт тощо); 4) самостійне ознайомлення з додатковою навчальною, науковою та методичною літературою.

На наш погляд, здійснення самостійної роботи майбутніми фахівцями музичного мистецтва передбачає дотримання таких етапів:

- 1) Аналіз поставленого завдання, усвідомлення мети його виконання та очікуваних результатів;
- 2) Здійснення пошуково-аналітичної діяльності з добору навчальної інформації з метою її опрацювання та систематизації;
- 3) Послідовне планування кожного етапу самостійної роботи;
- 4) Підбір відповідних методів для вирішення поставленого завдання;
- 5) Реалізація розробленого плану здійснення самостійної роботи;
- 6) Фіксація результатів самостійної роботи, їх представлення та обговорення;
- 7) Здійснення самоаналізу та самооцінки.

Отже, спираючись на здійснене дослідження присвячене визначенню сутності та змісту самостійної роботи майбутніх фахівців музичного мистецтва ми можемо зробити висновок, що систематичне здійснення самостійної роботи

в процесі професійної підготовки визначає успішність процесу професійного самовдосконалення майбутніх фахівців музичного мистецтва, оскільки систематичне самостійне опрацювання навчального матеріалу, здійснення пошуково-аналітичної діяльності, виконання творчих завдань з навчальних дисциплін сприяє підвищенню пізнавальної активності, ініціативності та самостійності здобувача вищої освіти в навчальному процесі, формуванню самоосвітніх умінь та навичок, розвитку навичок самоорганізації і самоуправління, детермінує самосвідомість у здійсненні професійних завдань та таким чином стає підґрунтям ефективності процесу професійного самовдосконалення. Поряд із тим, систематичність здійснення самостійної роботи під час професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва стає чинником визначення та реалізації творчих здібностей та якостей особистості, формування її професійних інтересів та ціннісних орієнтацій, посилення мотивації до здійснення професійно-педагогічної діяльності, професійного та творчого зростання.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні шляхів підвищення ефективності самостійної роботи майбутніх фахівців музичного мистецтва в процесі їх професійної підготовки.

Література:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 25.01.2023).

2. Словник - довідник з професійної педагогіки / ред. А. Семенова. Одеса : Пальміра, 2006. 221 с. URL: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/semenova/slovník.pdf> (дата звернення: 23.01.2023).

3. Словник термінів і понять з педагогіки вищої школи : посібник / В. Приходько та ін. Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2005. 181 с.

4. Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.
URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf (дата звернення: 23.01.2023).

УДК 811

Даяна Олександрівна Грабчак
студентка I курсу магістратури
інститут “Кіберпорт”,
Державний біотехнологічний університет, м.Харків

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник: Євгенія Степанівна Ємельянова,
канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Реалії сьогодення вимагають від студентів закладів вищої освіти України сучасних навичок роботи з інтернет ресурсами для самостійного пошуку інформації і опанування іноземними мовами. Специфіка застосування інтернет-ресурсів у процесі навчання іноземної мови полягає у двосторонньому характері навчального процесу – як в аудиторії під керівництвом викладача, так і позааудиторній самостійній діяльності студентів. Онлайнові та офлайнві матеріали, які Інтернет представляє для користувача, дозволяють самостійно перевіряти правильність виконаних вправ, не покидаючи простору, застосовувати найрізноманітніші банки даних, енциклопедичні та довідкові видання, діставатися до носіїв мови, незважаючи на відстань і час [1; 4; 6]. Одним із безперечних положень сучасної педагогіка є розуміння того, що Інтернет жодним чином не заміняє викладача. Бездумне, адекватно не спрямоване на доцільну роботу використання інформаційного простору не